

Antoni Serra

És cert que, des de molt jove, vaig tenir una debilitat estranya -tal vegada fins i tot malaltissa- per l'actriu mexicana María Félix com a dona o, si ho voleu, com a idealització de la *vamp* canònicament mexicana...

Però, ja em perdonaran els cinèfils ortodoxos (si els ve de gust, és clar, això de perdonar; en cas contrari, que els dimonions sevillans -els del mossèn- obrin les portes de l'eternitat dogmàtica), María Félix (o María de los Ángeles Félix Güereña pels íntims) mai no em va interessar excessivament com a actriu, més encara: crec que no passà d'actriu mediocre, amb algunes (relativament) bones pel·lícules. Ni en els films que va interpretar durant el seu periple europeu (quasi una dècada, de finals dels quaranta a finals dels cinquanta), dirigida

per alguns directors de prestigi com Renoir, *French Can-Can*, o Ciampi, *Les Héros sont fatigués*, i el mateix Luis Buñuel, *La Fièvre monte à El Pao*, no va aconseguir superar l'encarcament cinematogràfic ja característic de les pel·lícules mexicanes realitzades per Palacios, Zacarias o Gavaladón. O de les espanyoles de Rafael Gil (aquells nyaps de la glòria franquista camuflada com *La noche del sábado* o *Una mujer cualquiera*). Si, en tot cas, obligàs la meua memòria d'espectador apassionat del cel·luloide ranci a fer un esforç per triar uns pocs films d'interès per a mi, elegiria sens dubte els d'Emilio Fernández: *Río Escondido* o *Belleza maldita* i pot ser, fins i tot, per què no?, *Enamorada*.

He de confessar que jo, d'aquestes efervescències -com l'aspirina de bombolles- cinematogràfiques que en diuen «pel·lícules de dona fatal», no en som ni un entès ni, molt menys, un addicte. Més aviat em produeixen una certa fredor a la medul·la. I si la María Félix va ser pel cinema mexicà, com afirmen alguns cronistes, el que Jean Harlow representà per la història filmica anglosaxona, què em resta per dir? Que Déu ara se l'ha emportada al lloc celestial que tota *vamp* té ben guanyada en vida.

Així i tot, insistesc, María Félix va ser una de les meves debilitats quan just despertava a la concupiscència: els quinze o setze anys.

Després, a l'època que ja havia deixat de ser un al·lot pucer (vull dir, quan vaig admirar les tres virtuts teològals per excel·lència: dimoni, món i carn -correctors de proves i

d'estil, per favor, no ho modifiquem, ja que no es tracta d'un error sinó d'una afirmació rotunda,) la imatge boirosa de María Félix quedaria superada i substituïda definitivament per altres actrius: Veronica Lake, Jean Seberg, Rommy Schneider...

Temps enrere -una de les primeres col·laboracions en aquesta insòlita revista d'impossibles realitzables- vaig titllar María Félix de «blanca, impol·luta i carnal». I és així com la record, perquè és així com la vaig veure aquell estiu assolellat i feixuc al meu poble, Sóller, mentre es perdia volàtil entre els tarongers de la petita possessió familiar de ses Tanques. Va ser la primera actriu en vida -vull dir, en carn, ossos i pell: tot perfectament harmonitzat- que vaig veure de prop i que, és clar, tan sols mentalment, vaig poder tocar. Vaig idealitzar aquella dona, fins i tot l'actriu. I no cal estranyar-se'n: abans només havia idealitzat Maria Magdalena, contraposant-la a Maria Mare de Déu (era el meu començament d'agnosticisme mal digerit), però aquell dia tot va canviar, es va fer més real, més sensual: María Félix vestia una mena de túnica blanca que onejava a l'aire càlid de l'horabaixa i tota ella, una forma sublim, semblava una babaiana en llibertat. I Maria Magdalena va restar en el món oníric d'estudiant innocent i incaut.

Els anys ho curen tot, mesquineses i supèrbies i debilitats incloses. Fins i tot, les *vamps*, idealitzades, amb els anys també moren. Ara ha mort María Félix, aquella jove actriu que va descobrir Fernando A. Palacios i que va ser una *mantis* religiosa, any rere any, pels homes de la seva vida sentimental, des de Raúl del Trío Calaveras fins a Agustín Lara i Jorge Negrete. ¿No és present, també, a *Zona sagrada* de Carlos Fuentes, sota l'aparença de Claudia Nervo?

És, la mort de María Félix, un fragment del meu passat que tanca per sempre la porta. Un final més de vida. No sé, però crec que hauré de seguir el consell del poeta galleg abans de fer-me fonedís del tot a través dels records:

“pechai tódalas portas e que xa ningúen saia.” ■

